

1. SÜGAVAIMA USALDUSE SAAVUTAMINE

Väljendit sügavaim usaldus olen oma raamatutes kasutanud kõige rohkem. Tahaksin oma elu kujundades üha rohkem lähendada sügavaimast usaldusest, Jumalast. Ent sageli lõpeb mul jaks. See võib juhtuda ajalehte lugedes, kui näen jahmatusega, et kurdi rahvas on jälle tõugatud suurde hädasse ja ebaõiglusse, või kui saan teada, et kaks miljonit last on seotud lasteprostitutsiooniga, või kui... Need sõnumid vaevavad mind päevade kaupa ja sunnivad kahtlema inimeste headuses, selles, et Jumal on meie kõigi ligidal.

Kuidas saan siis rääkida sügavaimast usaldusest? Kuidas saan seda sisimas tunnetada?

Võitluses peitub ka selle igatsus, et kord enam ei kammitse mind rahutustegev mure. Juudikristlik otsinguliikumine ja kristlik müstika meenutavad mulle töotust usaldada nii oma elu kui ka kõik loodu Jumala kätte, hädavajalikku rahutusse, millest ei pääse uut Jumala maailma otsides. Kõige selgemalt näen seda Avila Theresa raamatus "Sisemine kindlus". Tema lugu rõõvikust, kellest saab liblikas, kajastab inimeste ürgset muutumissoovi. Minu suureks imestuseks toob ta mu tagasi reaalsusse kaine selgitusega, et ka liblikas jääb "rahutult lendlema".

Sestsaadik, kui mul on see pilt silme ees, igatsen saavutada sügavaimat usaldust; püüan iga päev uuesti uskuda, et vaimne tee viib mind otse meie aja haavade juurde. Kabelis päeva ühes-

koos alustades ja õhtul üheskoos lõpetades väljendan seda, et tahan juurduda Jumalas mitte selleks, et hädad mulle enam kor-
da ei läheks, vaid otse vastupidi, et suudaksin neid südamesse
võtta veel rohkem.

Ma ei saa eneseusaldusest eristada sügavaimat usaldust ega
usaldust Jumala ja elu vastu. Dorothee Sölle mõte suhtuda reli-
gioonisse kui elujaatusse aitab mind:

*“Religioon on püüd mitte pidada maailmas midagi võõraks, inim-
vaenulikuks, saatuslikuks ja mõttetuks, vaid muuta kõike, millega
kokku puututakse, kaasata seda oma inimlikku maailma. Kõike
tuleb tõlgendada nii, et see oleks ‘meile kasuks’. Kõiges jäigas tu-
leb näha pindlikku, kõiges juhuslikus vajalikku, kõiges mõttetuna
näivas otstarbekat ja head. Religioon on püüd mitte leppida nihi-
lismiga ja teostada oma elus lõpmatut (lõpuni ümberlökkamatut)
elujaatust.”¹*

Elujaatust peab pidama jumalikuks allikaks, mis on meie ole-
muses ja võimaldab meil end muuta: jõuetust lootuseks, hirmu
usalduseks, viha leppimiseks. Tee, mis algab sellest, et laseme
endas kasvada ja endale osaks saada tunnustusel, muutumis-
jõul, kodutundel. Mitte kaotada end aktiivsuses, mis võib meid
teha kibestunuks ja haigeks, vaid selle asemel sisemiselt küpse-
da, ammutades siit jõudu – et nõuda sügavaimat igatsust kõigile
inimestele.

Vahepala Piiblist

“Kelle oma sa oled?” küsis üks naine koduteel minu ristilapselt. Ärevil kuueaastane istub minu kõrvale ja ütleb veendunult: “On ju ma ei ole kellegi oma? Ainult armsa Jumala oma!”

Need hingepõhjast tulevad sõnad aitavad mul saavutada sügavaimat usaldust. Need meenutasid mulle prohvet Jesaja sõnu, mida ma ei tüdi kuulmast ja mõtteis kordamast. See, mida prohvet meenutas Iisraeli rahvale, käib meie kõigi kohta:

Aga nõnda ütleb nüüd Issand, kes sind, Jaakob on loonud, ja kes sind, Iisrael, on kujundanud: Ära kardada, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päral! Kui sa lähed läbi vee, siis olen mina sinuga, ja kui sa lähed läbi jõgede, siis ei uputa need sind; kui sa käid tules, siis sa ei põle ja leek ei kõrveta sind. Sest mina olen Issand, su Jumal /.../ Et sa mu silmis oled kallis ja auline ja et ma sind armastan. (Js 43, 1-4)

Jumala ettehooldus on Piibli sõnumites alati konkreetne, tervistav ja vabastav. Ei saa lahus võtta eneseusaldust, usaldust kaasinimeste ja Jumala vastu. Johannese evangeeliumis me näeme, kuidas halvatu saab terveks. Küsimusega “Kas sa tahad terveks saada?” juhatab Jeesus haige tema enda juurde, eneseusalduse juurde. Eneseusaldust ei saa lahutada usaldusest kaasinimeste vastu. Halvatu vastab Jeesusele: “Isand, mul ei ole kedagi.” Jeesusest saab tema lähedane ja ta rõhutab jälle haige eneseusaldust: “Tõuse üles ja kõnni!” Eneseusaldus ja kaasinimeste osavõtlik lähedus seostab Jeesuse usaldusega temasse, Jumalasse: “Minu isa tegutseb tänini ja ka mina tegutsen.” (Jh 5,17)

Selle kolmkõla abil (usaldus enese, kaasinimeste ja Jumala vastu) võime oma elumeloodial lasta kõlada mitmes variatsioonis.

Vahepala müstikast

Alati, kui räägin sügavaimast usaldusest, meenuvad mulle kahe müstiku mõtted:

- Risti Johannes, hea inimesetundja, kes kirjutas sõdade ja ebaõigluse kiuste:

Jumal elab ja tegutseb kõigis inimestes, ka kõige suuremates patustes.

Jumalik on seega inimese loomuses. Jumalikkust on võimalik leida, olgu see maetud kui tahes sügavale või olgu see kivistunud!

- Avila Theresa, kes kogu elu püüdlis sisemise rahu, sügavaima usalduse poole, õpetab, et seda varandust ei leia me kuskilt väljastpoolt, vaid iseendast:

Kas saab olla hullemat kui see, et me ei leia rahu oma hinges? Kuidas võime loota, et leiame rahu teiste juures, kui me ei suuda seda leida endas?

Jumalat ei ole Avila Theresa arvates võimalik kogeda ilma enast tunnustamata. Usk Jumalasse põhineb eneseusalduse ja leppimisvõime kasvatamisel nii endas kui ka kaasinimestes. Vaid mõnikord õnnestub mul elus see, mille olen vaevata kirja pannud. Just inimelu piiratuse heakskiitmine suurendab sügavaimat usaldust. Seda tuleb harjutada iga päev õnnestumise ja ebaõnnestumise vastuolus, sest see, mis on elus oluline, ei sõltu meist.

Sügavaimast usaldusest ettehoolduse vastu võib tekki-
da andumus. Andumus mitte kui kohanenud käitumine, mis
soodustab vastutustundetuse teket, vaid vastupidi. Ehe andu-
mus, mis tuleneb selle äratundmisest, et mu võitlev loomus,
mu elujõud tahab avalduda, sest nii tema alge kui teostus on
Jumalas. Mida teadlikumaks saan oma elujõust, sellest, mis
asub mu hingesügavuses, seda enam tunnetan sidet Jumalaga,
kes kingib mulle varjupaiga, et ka minu süda võiks olla avatud
kodututele. Seda igatsust aitab ärksana hoida ja elavdada Avila
Theresa palve:

*Oh hing, sa otsi ennast Minus,
ja iseendas otsi Mind.*

*Sest armastus mu olemises
sind selgelt väljendanud on;
ei ükski maalikunstnik suudaks
nii kujutada sind, oh hing.
Sa armastusest sündind oled,
mu hinge üllaim kaunistus;
kui oled eksind, segaduses,
sa Minus ennast otsi siis.*

*Ma sügavaimas hingepõhjas
su pilti ehtsat kanda võin,
sa näed ju, kuis ta täis on elu,
ja küsimus saab mõttetuks.
Su igatsus kui Mind ei leia,
siis ära otsi siit ja sealt,
vaid mõtle sellest, mis meid sidund,
ja iseendas otsi Mind.*

*Sa minu koda ja mu ase,
mu koduks alatiseks jääd,
taas koputan su uksele,
et Minu palet võiksid näha.
Ja kui Mind endast kaugeks pead,
siis kutsu Mind, ja küllap näed sa,
et olen sinuga, siinsamas,
ja iseendas otsi mind.²*

Vaimulikud argiharjutused

■ *Jumal hingab minus*

Hingamises avaldub üha minu elu kingitus. Teadlikus sisse- ja väljahingamises peitub meie elu, meie usu saladus: “Jumal hingab kõiges elavas” (Bingeni Hildegard).

Kõikjal, kus viibin, võin teadlikult meenutada sügavaimat usaldust Jumala kohalolu vastu. Peatun hetkeks, hingan sügavalt ja teadlikult, et tunnetada seda, mis seob mind kõige looduga.

Tunnetan oma hingamist, kui ootan kedagi, kui olen bussist maha jäänud, kui seisan kassajärjekorras.

Toetan jalad kindlalt maha ja hingan sügavalt, muutmata oma loomulikku hingamisrütmi.

Hingan järjest sügavamalt sisse ja välja ning tunnetan, kuidas hingeõhk minus sisse ja välja voolab, täidab mu kõhu ja tungib varbaotsteni.

Sel peatushetkel ütlen endale iga hingetõmbe ajal: “Jumal hingab minus” või “Jumal hingab kõiges elavas.” Minuti või kahe-kolme järel liigutan aeglaselt varbaid, tõstan jalgu ja sirutan end tänulikuna, et võin edasi liikuda.

■ *Olla õiglane kaasinimestega, et süveneks usaldus elu vastu*

Usaldus elu, tuleviku vastu ilmneb keskkonnavalvsuses. Sellega, et jälgin keskkonda tähelepanelikult, tugevdan enda ja teiste usku tulevikku, sellesse, et ka meie laste

elukeskkond on inimsõbralik. Kannan hoolt, et Jumala ergastav vaimujõud hoiaks ja uuendaks ümbruskonda ka minu kaudu. Mõned võimalused:

- Sõiduks eelistan jalgratast ja ühissõidukeid.
- Ostan keskkonnasäästlikke s.t looduslikult lagunevaid majapidamistarbeid ja puhastusvahendeid. Tootel peab olema keskkonnaohutusele viitav mäрге. Küsin selle kohta infot keskkonnateenistustest.
- Liftile eelistan treppi ja liikudes tunnetan oma hingamist, mis teeb mu kehale head.
- Huvitun aatomielektrijaamade ohutusest ja jälgin ohtlike jäätmete vedu. Kui märkan kõrvalekallet, siis teatan, kuhu vaja.
- Need on näited, kuidas saan oma sügavaimat usaldust Jumala vaimu vastu kinnitada keskkonnavalvsuse kaudu.

■ *Teen enda kohta häid märkmeid*

- Ostan ilusa kaustiku, kuhu kirjutan õhtuti, mis mul päeva jooksul õnnestus, millega olen rahul, kuidas mina ja minu anded löid meeldiva õhkkonna. Märgin üles, mis mulle minus rõõmu teeb, unustamata, et kõik hea tuleb Jumalast.
- Harjutan end tunnetama kirjapandut iga päev, et võiksin ka teistele näidata, mis on minus kiiduväärset. Ma ei jää ootama, millal teised mind kõnetavad ja mulle komplimente teevad.

- Kirjutan üles ka selle, mis minus soovida jätab, et saaksin ennast täiustada. Seejuures ei unusta ma jumalikku põhitöötust, et olen heaks kiidetud sellisena, milline ma olen.
- Koos oma sõbra või elukaaslasega võtan ühel kindlal õhtul aega, et rääkida, mida mina hindan temas. Jaga-me vastastikku, mis tundeid kuuldu meis tekitab. Siis räägib tema, mida ta hindab minus. Nii harjun nägema oma häid külgi ja leian vastukaja abil uusi.
- Töökollektiivis koguneme kord kuus tunniks või poolteks rääkima, mida üksteises hindame. Mida on igaüks teinud koostöö heaks. Seejuures süvendame endas seda, mida Avila Theresa peab õnnestunud koosolemise eelduseks: Jumala olemasolu minu olemuses peegeldavad minu anded.

Teeloleku palved

*Jumal,
sind otsin ma kesk argipäeva
kuigi mõistan
et oled ju alati minuga
mu hingetõmmetes
teel eneseusu juurde*

*Jumal
sa otsid mind
ammu enne kui mina su poole teele asun
sa julgustad mind avanema,
kui näitad ennast inimõiguste kaitsjana*

*Jumal
sinule tahan rajada oma igatsuse
iseendaks saamise järele,
nälja ja janu igatsuse järele,
sest need mõlemad oled sina minusse pannud,
et mu sügavaim igatsus kasvaks kokku mu eluga,
sest oled talle nii toetavalt lähedal.*

*Kristus
sinusse kasvamine
tähendab eneseusu avanemist,
sinus elamist,
ta saab teoks tähelepanelikus suhtumises keskkonnasse*

*Kristus
tajuda sind iseendas
tähendab iseendaga heatahtlikult ümber käia
sind teiste inimeste kaudu vastu võtta
see tunnetus saab tugevamaks eluvõitluses ja elurõõmus*

*Kristus
su ligioleku tundmine
viib mind tänavatele
murtud südamete juurde
mis igatsevad tervendamise ja vabanemise järele
samamoodi, nagu ma ise*

*Kristus,
hoomata, kuidas sa minus elad
mu kõige sügavamat sisemust täidad
mu pimedust valgustad
mu vastupanu ümber muudad
mu rõõmu äratad
kõik see kinnitab mu sügavaimat usaldust*

Luuletus

*Jumal, jää sekssamaks sa alati,
ka see, kes sind armastab, ikkagi,
ka siis, kui pimeduses leegina
su ligi virvleb – ei oma sind ta.
Kui öös oled ligi sa kellelgi,
ja tee tema palvesse leiad nii:
oled võõras sa,
kes teel on alati.*

*Kes, Jumal, hõlmaks sind? Võid kuuluda
vaid endale, ei ükski käsi saa
sind hoida endale, või värsket vein
sa oled, magusam, sest alles maitsmata.*

Rainer Maria Rilke³